

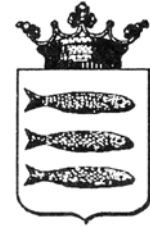

DORPSORGAAN

SPAARNDAM

Dorpsorgaan

Blad van de Dorpsraad Spaarndam
Onder verantwoordelijkheid van de redactie

30^e jaargang 1996 nr. 3

Redactie

Gerrit van den Beldt, Marga Duinker,
Herman Radema, Willem van Warmerdam
en Jan Zwetsloot

Adres

Westkolk 4, Spaarndam-West

Vormgeving

Willem van Warmerdam

Omslag

Arno Valent

Oplaag

1250 exemplaren

Verspreiding

Huis-aan-huis binnen de bebouwde kom
van Spaarndam

Toezen ding per post

f 15,- per jaar (4 nummers) over te maken
op bankrekeningnummer 11.83.08.092,
(Rabobank Spaarndam) t.n.v. Stichting
Dorpsraad Spaarndam

Redactioneel

De dagen worden al weer korter, we hebben het Dorpsorgaan dus maar weer wat dikker gemaakt.

We melden nieuwe historische ontdekkingen: kent u in onze omgeving al het Cornelia-eiland en het Swane Gat?

We verwelkomen een nieuw redactie-lid: Jan Zwetsloot, onderwijzer aan de Spaar neschool. Hij schrijft stukjes met een heel nieuw geluid.

Verder is er nieuws over de fort en rond Spaarndam: hoe ze ooit waren en vooral hoe ze straks zullen worden.

U kunt ook lezen over het verschijnen van een echt-Spaarndamse cd. Dit nummer bevat drie reis-avonturen: op de Hoge Dijk, op weg van Parijs naar Spaarndam en een reis-avontuur van Willem van Oranje.

Op de middenpagina's wordt stilgestaan bij de dood van een echte Spaarndammer. Ga er maar eens even voor zitten.

Kopij voor het volgende nummer inleveren uiterlijk 15 november.

Inhoudsopgave

Samenstelling Dorpsraad Spaarndam	2	Een Prins in Spaarndam (1)	16
Openbare vergadering	2	Avontuur	18
Van de Dorpsraad	2	De kanonnen van Spaarndam	19
Dijkverkeer op		Stichting Krayenhoff	21
Openbare Vergadering	4	Alarm in de Adalbertusschool!	24
Beschermd Dorpsgezicht, waarom?	5	Zr. André Lemmers	24
De werkcommissie S.O.S	6	Muziekfestival Spaarndam	25
Kroniek van Spaarndam	7	Spaarndam vissersdorp?	25
Over het "Cornelia-eiland" en		Maatregelen speelplaats	
het "Swane Gat"	11	Adalbertusschool	26
Op weg naar Spaarndam	13	Doe de Doe-dag... gedaan	27
Afscheid van een echte		Privéberichten	28
Spaarndammer	14	Dorpsagenda	28

Mededelingen van de Dorpsraad

Samenstelling Dorpsraad Spaarndam

<i>voorzitter</i>	Jolijt de Jongh	Visserseinde 49	537 06 54
<i>vice-voorzitter</i>	Trudy Coosemans	G. Vermootenstraat 8	538 38 64
<i>secretaris</i>	Marga Duinker	Ringweg 29	537 80 87
<i>penningmeester</i>	Theo van Lieshout	Clara van Spaarnwoudestraat 48	537 36 48
<i>leden</i>	Ferna Beijerbergen	Spaarndammerdijk 96C	538 89 89
	Joop de Vries	Pol 8	538 22 71
	Jan Vos	Ringweg 18	538 93 64

Openbare vergadering

Op **dinsdag 29 oktober** is er weer een openbare vergadering van de Dorpsraad. Hij is voor alle Spaarndammers, dus kom!
Deze keer komt het verkeer uitvoerig aan de orde. Verder natuurlijk de lopende zaken zoals hieronder genoemd. Een belangrijk agendapunt is natuurlijk de uitslag van de verkiezing van nieuwe Dorpsraadleden. Er zijn twee vacatures. We hebben het al eerder gezegd: **geef u op voordat het 1 oktober is als kandidaat voor de Dorpsraad!** Laat het dorp niet in de steek en kom op voor het collectief belang van Spaarndam. We zoeken nog kandidaten, want dit jaar willen we weer eens echte verkiezingen houden!

Van de Dorpsraad

De zomer heeft ook bij ons relatief wat rust gebracht. Toch hebben we niet stil gezeten. Mevrouw Van Hoogdalem, onze nieuwe burgemeester van Haarlemmerliede en Spaarnwoude, hebben we natuurlijk rondgeleid over ons dorp en op de hoogte gesteld van de Spaarndamse zaken. Fijn dat we kunnen vermelden dat zij het spreekuur zal voortzetten op de **woensdag** van 9 – 10 uur in het Dorpscentrum.

Van de gemeente Haarlem is wethouder De Vries aangewezen om Spaarndamse zaken actief te volgen. Ook hem hebben we rondgeleid door het dorp. Hij zal voor Spaarndam een apart spreekuur beleggen (dus los van Haarlem-Noord). Een structureel overleg met de Dorpsraad is afgesproken en hij zal de eerstvolgende jaarlijkse schouw voor het onderhoud van het dorp bijwonen.

Wij verwachten een goede samenwerking met beiden en zullen niet nalaten samenwerking tussen beide gemeenten te stimuleren voor zaken als verkeer, politie en brandweer.

Het palingoproer heeft in ons dorp de nodige commotie te weeg gebracht. Het mag wel eens gezegd, het doet goed te weten dat Spaarndammers nog voor elkaar op kunnen komen, ook in het openbaar. Wellicht is bekend dat de Dorpsraad in overleg met Gerard Balm een oplossing voor het bedrijf zoekt binnen het dorp. Te denken valt aan een vestiging op het industrieterrein vanwege de benodigde ruimte of aan deelname aan een experiment van de overheid voor een versoepeling van de milieu-normen in de vergunning. Dat zou dan overigens ook voor de andere palingbedrijven moeten kunnen. Voorop staat echter de economische haalbaarheid van het bedrijf. Het kan dus zijn dat Balm vertrekt.

Mededelingen van de Dorpsraad

Ook het industrie-terrein van Spaarndam komt onder druk te staan. De gemeente Haarlemmerliede zet momenteel alles in het werk om de mogelijkheden voor industrie in het dorp de pas af te snijden, ten gunste van dure woningen. De Dorpsraad ventileert het aloude standpunt dat er in Spaarndam niet alleen gewoond, maar ook gewerkt moet kunnen worden. Daarin onderscheidt Spaarndam zich als dorp van de "buitenwijk" van een stad. Een gesprek met de Kamer van Koophandel wees uit dat er weldegelijk goede mogelijkheden zijn voor industrie die past bij het dorp.

Ook maken we bezwaar tegen dure woningen die voor Spaarndammers onbetaalbaar worden. De Dorpsraad vindt dat de bufferfunctie van Haarlemmerliede in ere moet worden gehouden en maakte daarom bezwaar in de commissievergadering van Haarlemmerliede. Dit gebeurde ook van bewonerskant. De gemeente heeft in de commissievergadering afgezien van een standpunt, maar werkt de plannen wel verder uit. Toegezegd is een nota over de gewenste sociale structuur van de Spaarndamse bevolking.

Verder hebben we meegedacht met een oevernota van de gemeente Haarlem, waarin de plannen voor de wateroevers minutieus waren uitgewerkt, ook voor Spaarndam. De recreatie plannen voor de schepen in de Kolk en ook de steiger werden daarin niet vermeld. De waterrecreatie moet echter nog worden besproken. Hoewel je nooit te vroeg moet juichen, heeft het commentaar van de bewoners en de Dorpsraad hierop voorlopig effect gehad. In de commissie vergadering van Haarlem is nog opgemerkt, dat er eenvormig beleid moet zijn voor de IJ-oever en de Spaarne-oever, en dat het Recreatieschap zich zal moeten aanpassen aan het Haarlemse beleid in deze. Naar aanleiding van de nota is contact gelegd tussen de gemeente Haarlem en Emiel Verharen over voorzieningen voor recreanten te water en het beheer daarvan.

De bewoners van de kolk hebben benadrukt dat zij bezwaar maken tegen verdere intensivering van de horeca in de Kolk. De Dorpsraad heeft dat ter harte genomen.

De ontwikkelingen rond de bestuurlijke herindeling stonden in de krant. Het verlies van de Houtrakpolder lijkt onafwendbaar, maar dat was al eens eerder het geval en een mogelijk referendum zet de deur weer open. Haarlemmermeer laat Zwanenburg niet los en koos voor een "noordelijk beraad" voor Zwanenburg e.o. Maar het definitieve besluit is nog niet genomen. Haarlem heeft de discussie over Kennemerstad aangezwengeld bij staatssecretaris Mevrouw Van de Vondervoort. Maar landelijk lijkt die discussie van voorbijgaande aard.

Tot zover een korte beschouwing van de afgelopen periode. Over verkeer, Schiphol, de commissie beschermd dorpsgezicht en de forten leest u elders in dit Dorpsorgaan.

namens de Dorpsraad, Jolijt de Jongh

Dijkverkeer op Openbare Vergadering

Zoals toegezegd op de laatste twee openbare vergaderingen, zal het dijkverkeer door het oude dorp op de agenda staan van de openbare dorpsraadsvergadering van dinsdag 29 oktober. Het agendapunt is een gevolg van de uitspraak van een eerdere openbare vergadering om te trachten in het dorp een verplichte 30 km-zone te verwirkelijken. Nu geldt alleen een adviessnelheid van 30 km/u.

De bevolking heeft meerdere malen uitgesproken dat de veiligheid op de dijk verbeterd dient te worden. In het verleden heeft de Dorpsraad al eens gepoogd deze snelheidsbegrenzing te verwirkelijken, maar omdat de gemeente Haarlem toen nog geen mogelijkheden zag, is deze zaak toen verloren bij de Raad van State.

Sinds een paar jaar, vanwege veranderde wetgeving, ziet de gemeente Haarlem hier wel mogelijkheden voor en is de Dorpsraad met hen in overleg. Dit heeft een paar jaar geleden allereerst geresulteerd in een tweetal wegversmallingen, welke de snelheid uit het verkeer dienen te halen. Omdat de versmallingen eerst op proef zijn aangelegd, is na twee jaar dit experiment beoordeeld. Niet iedereen bleek onverdeeld gelukkig met deze creatie en een van de vragen was of de verkeersveiligheid er altijd door bevorderd wordt. Omdat er geen betere alternatieven voorhanden waren heeft de openbare vergadering van 10 oktober 1994 geoordeeld dat ze toch maar gehandhaafd dienden te blijven en dat de Dorpsraad/Werkgroep Verkeer op de ingeslagen weg diende voort te gaan.

Op de komende openbare vergadering, ongeveer twee jaar later dus, is het de bedoeling een volgende stap te zetten naar het realiseren van een 30 km-zone. Om die zone te kunnen creëren, dient het gehele traject zodanig ingericht te worden, dat weggebruikers ook de indruk hebben/krijgen, dat het om een 30 km/u-weg gaat. De reeds aangelegde versmallingen zijn daar een van de middelen voor, maar er valt meer te bedenken. Zoals een ieder heeft kunnen zien, zijn bij de huidige versmallingen de paaltjes onlangs vervangen door korte paaltjes die kunnen meeveren. Het effect is in ieder geval dat ze al langer staan, dan alle oude paaltjes bij elkaar.

Op de vergadering van 29 oktober willen we plannen ontvouwen over nieuwe belemmeringen bij de entree van het dorp aan de westzijde en ter hoogte van de Grote Sluis. Tevens willen we enige ideeën naar voren brengen voor andere delen van de dorpsdijk. De werkgroep/Dorpsraad heeft nog niet voor alle delen een pasklare oplossing. Dit zal dan ook nog nadere studie en overleg vergen, zodat we in een later stadium dit onderwerp nogmaals op de agenda zullen hebben.

Om uw mening over rijpe en onrijpe plannen te horen, zouden we een grote opkomst bij deze vergadering zeer op prijs stellen. Willen de plannen namelijk ook op langere termijn effect hebben, dan moeten ze wel door de bevolking gedragen worden.

Wil van Warmerdam,
voorzitter Werkgroep Verkeer

Beschermd Dorpsgezicht, waarom?

Zoals in het vorige artikel over dit onderwerp al gemeld, is het besluit tot aanwijzing als Beschermd Dorpsgezicht genomen door de toenmalige minister van Cultuur. Hiermee nam de rijksoverheid het voortouw om cultureel bezit van Nederland extra bescherming te bieden tegen onverhoopte negatieve ontwikkelingen, welke dat culturele bezit in de kern zou kunnen aantasten. Zij deed dat dus als vertegenwoordiging van de Nederlandse bevolking, waarmee tot uitdrukking komt dat Spaarndamse waarden niet enkel en alleen meer een zaak zijn van de Spaarndamse bevolking, de betrokken gemeenten of de provincie. Het rijk (lees de wet) geeft aan de lokale overheden echter wel een grote vinger in de pap waar het gaat om de inhoud van de bescherming en de uiteindelijke vaststelling in een bestemmingsplan. Dit laatste is dan ook wettelijk een gemeentelijke aangelegenheid en kan alleen in bijzondere gevallen door hogere overheden doorbroken worden door een aanwijzing.

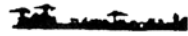
De gemeentelijke invloed begint op het moment dat zij advies mogen uitbrengen aan het rijk over de begrenzing van de bescherming. Zij adviseert het grootste deel van het oude dorp onder de bescherming te laten vallen en ook voor het overige deel een extra bewaking in het leven te roepen door het instellen van een speciale schoonheidscommissie voor heel oud-Spaarndam, de zogenaamde Commissie Beschermd Dorpsgezicht Spaarndam. Het spreekt voor zich dat de te beschermen waarden niet alleen de bebouwing van het dorp betreft, maar ook de naaste omgeving, zoals Fort Noord en Zuid en het buitengebied, wat Spaarndam en zijn ligging juist zo uniek maken.

Vervolgens kwam er een periode van onderzoek en overleg op gemeentelijk niveau wat de te beschermen waarden dan wel waren en hoe dit vastgelegd moest worden. Bij dit overleg is de Dorpsraad in het verleden intensief betrokken geweest, omdat zij als het orgaan beschouwd werd, dat het meeste over Spaarndam en zijn bewoners wist. Dus zowel over de te beschermen waarden als over de vraag hoe er verder geleefd kon worden in het dorp, zonder in een museum terecht te komen. De Dorpsraad en de gemeente hebben in die tijd ook enige malen de bevolking geïnformeerd en geraadpleegd.

Dat deze operatie van inventarisatie en vastlegging geen eenvoudige klus is geweest, getuigt alleen al de tijdsduur ervan. Na vijftien jaar, op 18 juni 1986, is het bestemmingsplan vastgesteld door de gemeenteraad van Haarlem. Het was een zogenaamd postzegelplan geworden, wat inhield dat voor elk pand werd vastgesteld wat de bestemming was en wat bij ver- of nieuwbouw de maten zouden moeten zijn. Bij het ene pand ging dit verder dan bij het andere. Alle huizen en gebouwen in het gebied zijn ingedeeld in een viertal hoofdcategorieën, wat bepalend is voor de vraag hoeveel er nog veranderd mag worden. U zult begrijpen, dat voor de rijksmonumenten, zoals de oude kerk en sommige huizen op de Kolk, deze mogelijkheden zeer beperkt zijn. Soms mag aan de buitenkant zelfs helemaal niets veranderd worden. Over deze technische kant in een volgend artikel meer.

Terugkomend bij de kop van het artikel, waarom er een Beschermd Dorpsgezicht moest komen en ook nu nog steeds belangrijk is, kunnen we antwoorden, dat de bedreigingen van het karakter van Spaarndam door grootschalige ontwikkelingen in en om het dorp ook nu nog actueel zijn. Denk hierbij aan ideeën om verblijfsrecreatie dicht bij het dorp te situeren, woningbouw in de Hekslootpolder te realiseren of jachthavens te projecteren in het IJ of Spaarne. Dus ter bescherming van de eigen bewoners en de mensen uit de omgeving, die Spaarndam zo'n zalig dorp vinden om in te wonen of door heen te wandelen. Want zou die waardering vanuit de eigen bewoners en de omgeving er niet zijn, gedekt door een wettelijk kader, dan zou je als dorp al snel het risico lopen opgeslokt te worden in de stedelijke ontwikkelingen van of Haarlem en/of Velsen en/of het Amsterdams Havengebied. De prijs van die bescherming is dan wel eens enige beperking van de individuele vrijheid. Een prijs die soms betaald moet worden. Meer over dit onderwerp, de technische aspecten en zijn gevolgen in een volgende artikel.

Namens Dorpsraad en de twee Spaarndamse Commissieleden,
Wil van Warmerdam

Stop Overlast Schiphol - Spaarndam

2063 JR Spaarndam

Namens de werkcommissie S.O.S
Theo Köhler

Periode 1-6-1996 tot 1-9-1996

wo 12 jun Gedeputeerde F. van Diepen-Oost stelt zich voor dat ook het schootsveld behorend bij de kanonnen van de Stelling van Amsterdam de status van monument hebben en beschermd moet worden. Dit zal nader onderzocht worden. Een belangrijke uitspraak m.n. voor de Hekslootpolder. De Vondelweg in Haarlem-Noord was de grens van het schootsveld van de kanonnen van Fort-Zuid in Spaarndam. Als deze mening leidt tot een officiële stellingname, zal er dus in de Hekslootpolder alleen al om die reden geen woningbouw mogen plaatsvinden. In de Haarlemse politiek gaan juist steeds meer stemmen op om zeker in het zuidelijk gedeelte van de Hekslootpolder woningen te bouwen voor een stad die snakt naar ruimte.

Kroniek van Spaarndam

- do 13 jun De Stichting Kinder Opvang Spaarndam e.o. presenteert zich op een professionele wijze. Vele activiteiten worden ontplooid: peuterspeelzaal, voor- en naschoolse opvang van kinderen, kinderdagverblijf, balletlessen enz. Plannen voor gastouderopvang zijn in ontwikkeling.
- do 20 jun Amsterdam wil nog dit jaar beginnen met de voorbereidende werkzaamheden voor de aanleg van de Afrikahaven. De gemeente Haarlemmerliede en de inwoners van Ruigoord en de Houtrakpolder hebben bezwaarschriften ingediend. De Raad van State moet hierover oordelen. De uitspraak 14 dagen later valt voor Amsterdam ongunstig uit: eerst moet het effect voor het milieu worden onderzocht (een Milieu-Effect-Rapportage). Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen in Luxemburg moet daarover een oordeel uitspreken. De provincie Noord-Holland streeft er naar om de MER over de Afrikahaven eind dit jaar klaar te hebben.
- vr 21 jun Palingrokerij S.W. Balm aan de Taanplaats moet in opdracht van de milieu-inspectie eind dit jaar de deuren sluiten. Klachten over stankoverlast zouden de oorzaak zijn. Dat bericht ontketent een waar palingoproer in Spaarndam. Via vele ingezonden brieven laten Spaarndammers in het H.D. weten dat ze vinden dat de palingrokerij bij Spaarndam hoort en dat de rook van Balm niet stinkt, maar karakteristiek bij Spaarndam hoort. In één van de ingezonden stukken wordt geklaagd over de stank van "de kouwe kak" van de klagers.

De palingrokerij van Balm omstreeks 1930

- wo 25 jun Leerlingen van de St. Adalbertusschool onderzoeken het leven van plant en dier in de poldersloten. O.l.v. hun leerkracht wordt op school alles geanalyseerd.
- wo 26 jun Zoals elk jaar om deze tijd wordt er in het recreatiegebied Spaarnwoude (deze keer in het Westhoffbos), een grote partij chemisch afval gedumpt. Blijkbaar kent iemand de plaats en de weg.

Kroniek van Spaarndam

- Gelukkig zijn dit soort berichten spaarzaam en wordt "Spaarnwoude" gebruikt voor het doel waarvoor het bestemd is: dagrecreatie. In 1995 bezochten volgens een betrouwbare schatting bijna twee miljoen mensen het gebied, 50.000 meer dan een jaar daarvoor. De warme zomer zal daarbij een rol hebben gespeeld. Ondertussen kampt het Recreatieschap met financiële problemen. De geadviseerde reorganisatie heeft veel geld gekost en veel minder geld opgeleverd dan verwacht.
- do 27 jun Chris Thissen, directeur van de St. Adalbertusschool, neemt na 16 jaar afscheid van Spaarndam. Hij wordt directeur van basisschool "De Polhaar" in Dalfsen (Overijssel).
- ma 1 jul De grote vakantie begint. Speeltuinvereniging "Nieuw Leven" heeft zoals elk jaar weer een fantastisch programma om de kinderen in deze periode bezig te houden.
- di 2 jul Floris van Eijk doet mee aan een uitwisselingsproject van Holland World Youth. Samen met zes andere jongeren gaat hij naar Zimbabwe. Daar wonen zij in een gastgezin en ontplooiën allerlei activiteiten met als doel iets op te steken van de cultuur en daarna hun ervaringen door te geven aan andere Nederlandse jongeren. Later zijn zeven jongeren uit Zimbabwe in Nederland te gast.
- do 4 jul Vandaag een foto van Joery Goede in het H.D. en een verhaal over zijn tennistalenten. Als jongetje werd hij al districtskampioen en nu doet hij als 16-jarige al mee aan een A-kwalificatie-toernooi in Voorschoten.
- za 6 jul Vandaag de eerste van de traditionele kunstmarkten. Deze keer wordt ook de Oostkolk voor de expositie gebruikt. In de praktijk blijkt dat echter geen succes zodat deze formule later weer wordt losgelaten. Vrijwilligers van de Samen op Weg Gemeente spannen zich weer in om door een rommelmarkt, prikplankloterij, kleine expositie e.d. middelen te vergaren voor het onderhoud van de Oude Kerk.
- wo 10 jul De Dorpsraad spreekt zich uit tegen de bouw van woningen op de bedrijventerreinen van Volker Stevin/Stapel. De raad vindt dat het terrein beschikbaar moet blijven voor bedrijven die bij het dorp passen. Gedacht wordt o.a. aan een plaats voor palingrokerij Balm. Daarom heeft de Dorpsraad bezwaar aangetekend tegen het bestemmingsplan van de gemeente Haarlemmerliede waarin de vestiging van grote bedrijven wordt tegengegaan en de bedrijvigheid wordt teruggedrongen om plaats te maken voor woningbouw.
- za 12 jul In het cultureel supplement van het NRC Handelsblad een verslag van Kester Freriks van een gesprek met Lennaert Nijgh, dat plaatsvond op de "Jonge Jacob" bij jachthaven "de Rietpol" in Spaarndam.
- zo 4 In de Stompe Toren wordt een expositie gehouden van werken van de vorig jaar overleden Spaarndamse schilder Jan van Geem. Spaarndam en omgeving
za 10 vormden voor hem een grote inspiratiebron voor zijn talloze aquarellen,
zo 11 aug pentekeningen en lino's.
- do 8 aug Sleepboten trekken voorzichtig een aantal pontons met een enorme scheepsbelader door de Grote Sluis. De transportinstallatie is gebouwd door Figuee uit Haarlem voor BASF Antwerpen. Menig Spaarndammer die dit gezien heeft zal met weemoed gedacht hebben aan de zuigers en baggermolens die door scheepswerf Stapel gebouwd zijn en op vergelijkbare wijze het dorp verlieten.

Kroniek van Spaarndam

8 aug In De Haarlemmer heeft Fred Dukker een gesprek met Rita Lemmers-De Waal, die na bijna dertig jaar stopt als caissière bij het bedrijf van Han Bouwens, nu Albert Heijn.

24 aug De Spaarndamse ondernemers organiseren een "Doe de doe-dag" op de Westkolk. De hele Spaarndamse middenstand en elf verenigingen willen laten zien wat ze het komend jaar te bieden hebben. Toneelvereniging "Die Spaerne Ghesellen" voert zelfs een eenakter op. Meester Matthijs Bouff van de Spaarneschool bedacht de naam voor deze dag en is als mede-organisator zeer actief bij de organisatie betrokken.

Onbekenden verspreiden in Spaarndam-Oost een stencil onder de titel "Dit kan toch niet waar zijn", waarin wordt opgeroepen protest aan te tekenen tegen het feit, dat in Spaarndam-Oost, Spaarnwoude en Haarlemmerliede de nieuwe sportzender "Sport 7" niet via de kabel wordt doorgegeven. Een week tevoren is deze zender van start gegaan en 98,7% van de Nederlanders die op een kabel zijn aangesloten kunnen de nieuwe zender ontvangen.

22 aug Zaalvoetbalclub "Spaarndam" stopt omdat men geen volledig team meer op de been kan brengen. De club "Spaarnwoude/De Stal" doet mee met vier teams, waarvan het eerste uitkomt in de 1^e divisie.

26 aug Vandaag opent Corrie Lemmers in een winkeltje aan de Dr. W. Nijestraat haar broodboutique onder de toepasselijke naam "de Vier Granen". Tot eind juni was hier de winkel van bakker Brabander gevestigd. Corrie betreft haar brood en banket van warme bakker Vink, die niet zo lang geleden een nieuw bedrijf opende op de hoek van de Oude Weg bij Penningsveer.

29 aug In Spaarndam-Oost blijft de gehele dag de straatverlichting branden. Op deze wijze probeert de gemeente op slimme wijze de aandacht af te leiden van alle mensen die tevergeefs op de T.V. naar Sport 7 zoeken.

Dorpsgenoot Willem van de Griend staat op de foto in "De Hofgeest". Willem wil een eigen CD uitbrengen (zie pagina 25).

30 aug De procedure betreffende de grenswijziging in de Houtrakpolder ten gunste van Amsterdam, mag van de rechter worden voortgezet. Het kort geding van de gemeente Haarlemmerliede had geen effect. Amsterdam wil op die plaats de "Afrika-haven" aanleggen en dat kost de gemeente Haarlemmerliede een kwart van haar grondgebied. De hoop dat er door toevoeging van Zwanenburg compensatie voor dit verlies kan komen -volgens de uitslag van een enquête wil 87% van de Zwanenburgers naar Halfweg- wordt de bodem ingeslagen door de gemeente Haarlemmermeer die van de afsplitsing van Zwanenburg niets wil weten. Het voortbestaan van de gemeente Haarlemmerliede blijft in deze omstandigheden zeer onzeker. Het wordt tijd dat "Jeanne d'Arc van Spaarnwoude" uit de coulissen treedt

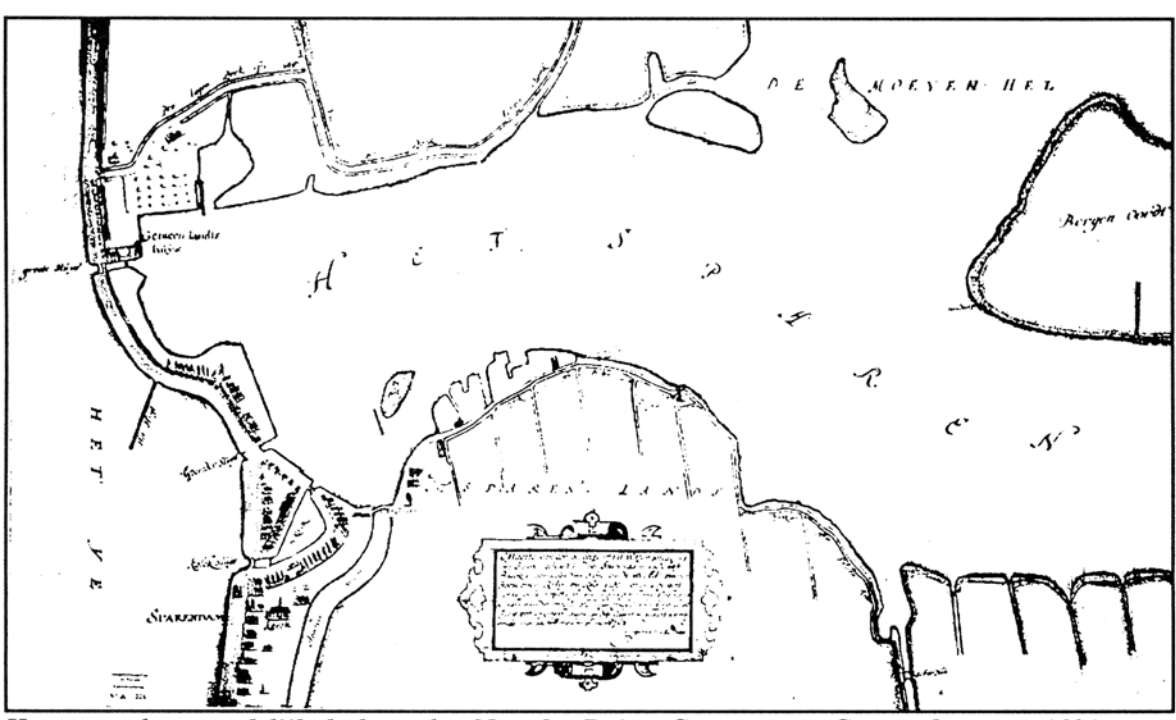
Naar ons bekend is of is medegedeeld zijn deze zomer overleden:

29 jun	Mark Hollemans	Halfweg	6 jaar
30 jun	Arjen van der Staay	Clara v. Spaarnwoudestraat 15	13 jaar
4 jul	Dirkje (Dien) Honderdos-Blom, weduwe van Pieter Honderdos	Zandvoort Het Huis in de Duinen	95 jaar
25 jul	Petrus Gorter	Christiaan Bruningstraat 10	76 jaar
19 aug	Maria Johanna (Rie) van den Berg-Kroon	Clara v. Spaarnwoudestraat 68	71 jaar

Geschiedenis van Spaarndam

Over het "Cornelia-eiland" en het "Swane Gat"

In 1681 tekende Johannes Dou(w) in opdracht van de hoogheemraden van Rijnland een kaart van het Spaarne tussen Spaarndam en "het baken", gelegen op een punt aan de westoever van het Spaarne even voorbij de monding van de Jan Gijzenvaart. Deze kaart is in 1713 door Anthony Velsen en in 1773 door Klaas Vis gekopieerd en bevindt zich in het archief van Haarlem aan de Jansstraat (nr. 1036.1).

Kaart van het noordelijk deel van het Noorder Buiten Spaarne met Spaarndam e.o., 1681.

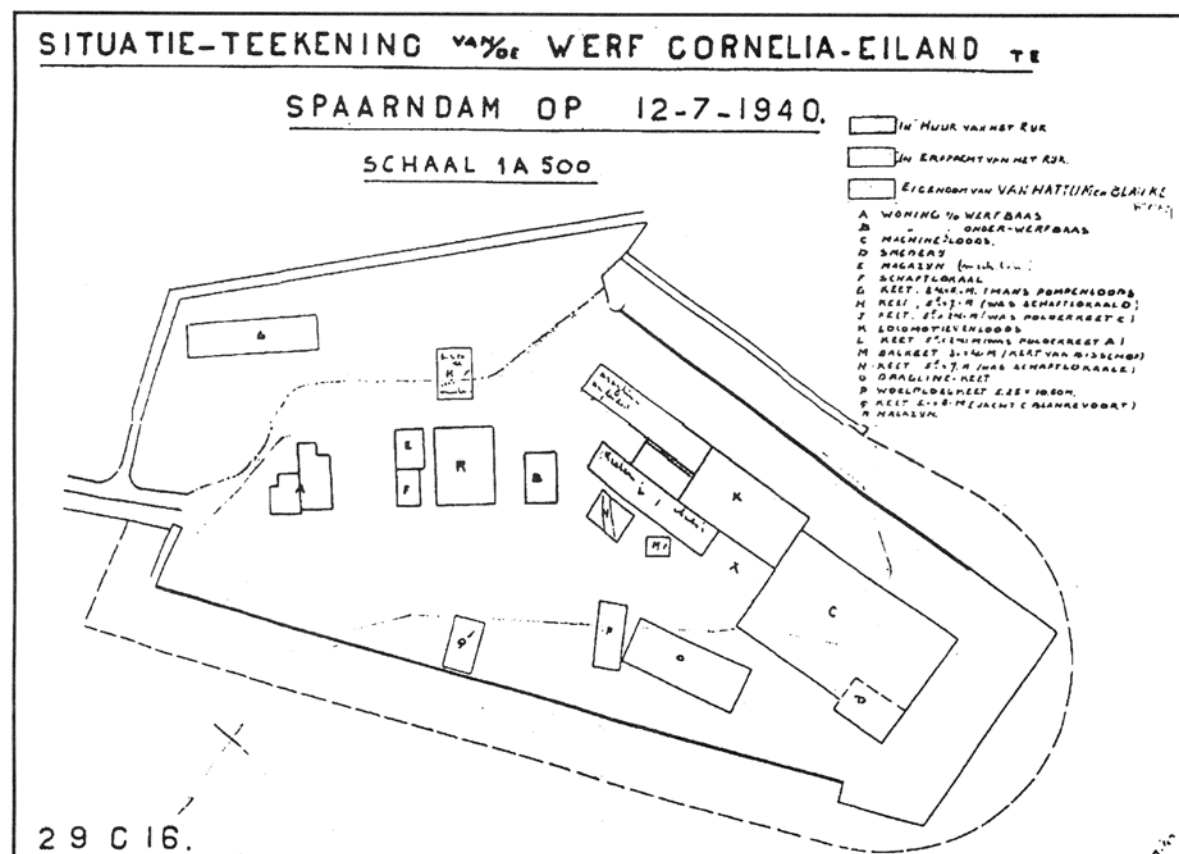
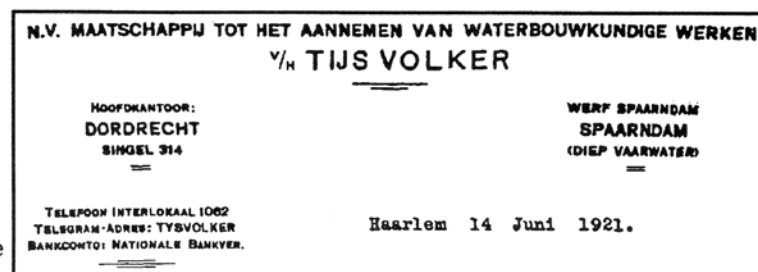
Op deze kaart staan in de monding van de Mooie Nel twee eilanden getekend. Het kleinste van die twee eilanden ligt er nog steeds en wordt door vissers "het eiland" genoemd. Het heeft geen speciale naam. Het grootste eiland is ondertussen verdwenen omdat het is opgenomen in de werf van Volker Stevin. Oude Spaarndammers herinneren zich nog dat het echt een eiland was en in Spaarndam het "Cornelia-eiland" werd genoemd. Palingroker Siem Balm uit Spaarndam had in 1919 dat eiland in bezit en zou het de naam hebben gegeven van zijn echtgenote Cornelia. Zo wordt het verteld in kringen van de familie Balm.

Volgens het kadaster had het Cornelia-eiland nummer H 129. In het archief van Haarlemmerliede bevindt zich een handgeschreven verzoek van de heer S.W. Balm gedateerd 7 november 1919 waarin hij B. en W. van Haarlemmerliede om vergunning vraagt om op dat eiland vuil te mogen storten van de gemeentereiniging in Haarlem. Het werk was al begonnen en Balm was er door de directeur van de gemeentereiniging in Haarlem op attent gemaakt dat hij daar wel een vergunning voor moest aanvragen bij B. en W. van Haarlemmerliede. Zodoende.

Uit het oog op de bij uwe gemeente aangenomen
politieverordening, hebben de Borzing van vroetnis
waerop de Directie der Gemeente-reiniging mij attent
maakte, verzoekt ik u bevestiging te verlenen
dat afscheking van bovengenoemd rietland, welken in
vier à zes weken afgelopen kan zijn.

Hoogachtend.
van de
J. W. Balme

Op het Cornelia-eiland was in 1921 de werf gevestigd van Tijs Volker. Waarschijnlijk heeft Siem Balm het opgehoogde eiland goed kunnen verkopen en het van de hand gedaan. Misschien wel om met dat geld een nieuwe rokerij te bouwen aan de Taanplaats. Tijs Volker is later vertrokken naar Australië en het Cornelia-Eiland kwam in handen van aannemer Van Hattum en Blankevoort. Dat bedrijf -de voorloper van Volker Stevin- noemde de vestiging "Werf Cornelia-Eiland".

Op de kaart van Johannes Dou(w) uit 1681 staat tussen het Cornelia-eiland en de buiten de Lage Dijk gelegen weilanden in de watergang een naam geschreven. Op de kopieën is deze naam niet te lezen maar op het origineel wel. Bij een bezoek aan het Haarlems gemeente-archief aan de Jansstraat ontdekte ik daar de naam "Swane Gat". Blijkbaar zwommen er vaak zwanen op die plaats.

Vergeleken met de huidige situatie is er sinds de komst van scheepswerf Hollandia van Frans van Dijk in 1912, de voorganger van scheepswerf Stapel, heel wat veranderd. Gelet op de plannen voor woningbouw op de bedrijventerreinen van Stapel en Volker Stevin komt er aan deze veranderingen voorlopig nog geen einde. Straks ligt er misschien wel een nieuwe woonwijk met de naam "Cornelia-Eiland" of "Swane Gat".

Gerrit van den Beldt

Op weg naar Spaarndam

Heeft u dat nu ook? dat je ergens op één van die van God verlaten autobanen en bezig de volgende truck met oplegger toch maar te passeren, terwijl links van je twee, drie rijen dik, waarschijnlijk voortgezweept door de duivel himself, de rijke en de penose met elkaar vechten om nog sneller en nog groter... En dat je dan denkt: 'Was ik maar alvast in Halfweg'.

En wanneer je dan - hoe, dat weet je je niet meer te herinneren, want je bent jezelf uren geleden al kwijtgeraakt - zomaar Halfweg binnenrijdt en van de weeromstuit midden in dat dorp de snelweg verlaat, waardoor je om op de grafelijke weg naar ons dorp te komen toch minstens 200 meter illegaliteit moet zien te overbruggen (voor u zou dat geen probleem zijn, maar ik als schoolmeester moet toch aan mijn reputatie en de goede naam van de school denken) en je waagt de sprong, het verlangen is te groot, terug is ondenkbaar, want daar zie je hem liggen De Dijk naar Spaarndam.

Wat er dan met je gebeurt...

Vanaf hier kun je namelijk gewoon, zo heel bijzonder gewoon, naar huis rijden over een weg zoals, zeker weten, bij de totstandkoming van deze aardbol wegen zijn bedoeld. 'Een smal lint door het land, met de voor volhouders bereikbare verte duidelijk zichtbaar aan de einder'.

En wanneer je al op de dijk tegemoet gereden wordt dan minder je vaart, je begroet de tegenligger, bespreekt met hem of haar de toestand in de wereld, vraagt naar het doel van de reis en wenst je lotgenoot een behouden thuiskomst, en voert ga je weer.

Kijk, zó ben je pas onderweg.

Was je daarnet nog op straffe van de meest afgrijselijke verkeersongelukken volkomen gelijkgeschakeld met één grote meute en werd je geplaagd door angstvisioenen van agressieve matrixborden die je met allerhande nuttige leefregels ook buiten de snelwegen om wisten te vinden...

op zo'n dijkje veer je helemaal op, kom je weer helemaal terug.

Nabij de Stompe Toren komen je al je eigenaardigheden weer aanwaaien en tegen de tijd dat je het dorp inrijdt ben je weer helemaal je eigenwijze zelf.

Heeft u dat nu ook? dat je het idee hebt het allemaal veel beter te weten dan hulle van Europa, die lui van al die 'soepele' turbo-verbindingen en de multi-communicatie dat je je elke ochtend nog gewoon zelf wilt scheren.

Maar ja, zo schiet het natuurlijk niet op met dit dorp... op weg maar de 21^e eeuw.

Jan Zwetsloot

Afscheid van een echte Spaarndammer

Al jaren stond hij daar te dromen
als de hoogste van alle Spaarndamse bomen.
Hij voelde zich hier op het dorp echt thuis
op zijn stekje bij Hans Brinker op de Woerdersluis.
Dit voorjaar kwam er een einde aan zijn groei,
en raakte hij niet meer in bloei.
Nog slechts een enkel blaadje daar en hier
restte hem, de hoogste Spaarndamse populier.
Zijn heengaan vind ik erg jammer.
Voor mij hoorde hij erbij als een echte Spaarndammer.

Was het de droogte of een ziekte, die bedreigden zijn leven?
Of heeft de lange, koude winter hem de genadeklap gegeven?
Misschien was hij gewoon wel oud en aan z'n end.
Als hij gekapt is, wordt het wel bekend.
Jarenlang stond hij daar op dezelfde stek
en groeide uit tot onze hoogste boom op centrale plek.
Dat gaf hem overzicht en maakte hem wijs.
Voor hem was Spaarndam een paradijs.
Ik zal hem missen, zijn heengaan vind ik jammer.
Voor mij hoorde hij erbij als echte Spaarndammer.

Over palingrook heb ik hem nooit horen klagen,
terwijl hij op die plaats toch veel daarvan moest verdragen.
Het is blijkbaar zelfs niet bij hem opgekomen
als hij daar stilletjes stond te dromen.
Hij voelde zich thuis niet ver van Balms rokerij
en wist daar hoort de rook van paling bij.
En in zijn filosofische uren, kon hij dagen staan turen
naar het bord boven de ingang van Balms palingvlot:
"Eerst komt het leven, dan de strijd,
daarna de dood en men is alles kwijt".
Dat moment is voor hem nu gekomen en dat is jammer.
Voor mij was het een echte Spaarndammer.

Klagen was hem onbekend
Hij was taai en zeker niet verwend.
Zo zijn Spaarndammers van de oude soort.
Die vinden gemakkelijk dat iets zo hoort.
De klapperende touwen in de jachthaven van Emiel
smeden bij hem niet door zijn ziel.
Een wegversmalling meer of minder
betekende voor hem geen last of hinder.
Het geluid van Stapel waar vroeger ijverig werd gelast,
betekende voor hem geen overlast.
Bij Spaarndam horen bedrijven
en voor hem moest dat zo blijven.
Maar nu is toch zijn einde daar en dat is jammer.
Want voor mij was hij een echte Spaarndammer.

In de 30 of 40 jaren van zijn bestaan
zijn er heel wat dorpsgenoten aan hem voorbij gegaan.
Veel jonge Spaarndammers die speelden op de sluis
zochten op volwassen leeftijd elders een huis,
omdat er voor hun beurs op het dorp geen stulpje was te vinden,
hoezeer zij hun geboorteplaats ook beminden.
Veel nieuwe Spaarndammers zag hij komen.
's Nachts hadden ze over deze ideale plaats liggen dromen.
De meesten hoorden er in korte tijd echt bij,
anderen kwamen hier slechts voor de slaperij.
Wat bij het dorp hoort zullen die mensen niet vragen.
Als zij gestoord worden, kunnen ze slechts klagen.
Hij zag dat alles en kon niets zeggen, ook dat is jammer.
Voor mij was hij een echte Spaarndammer.

Er is heel wat langs hem heengegaan
in de jaren van zijn bestaan.
Voor hem is het moment nu blijkbaar aangebroken
dat men hem in de open haard gaat verstoppen.
Voor het roken van paling is hij niet geschikt,
daarvoor is alleen eikehakhout voorbeschikt.
Zijn verscheiden vind ik erg jammer.
Want voor mij was het een echte Spaarndammer.

Tirreg

Een Prins in Spaarndam (1)

In 1567 en 1572 bracht Prins Willem van Oranje een bezoek aan Haarlem en Spaarndam. Hij bezocht Spaarndam omdat het dorp van groot belang was voor de Haarlemse economie (1567) en de verdediging van de stad tegen het Spaanse leger (1572). Over de bezoeken van Oranje aan Spaarndam is weinig bekend. Ten onrechte, want deze bezoeken zijn van cruciaal belang geweest voor de geschiedenis van zowel Haarlem als Spaarndam. Na het eerste bezoek werd immers, dankzij het ingrijpen van Oranje, de Grote Haarlemmersluis gebouwd. En tijdens het tweede bezoek liep de prins rond in een net gereed gekomen schans. Dezelfde schans die op 10 december 1572 door de Spanjaarden zou worden over- overd, waarna op 11 december het Beleg van Haarlem kon beginnen.

Willem van Oranje bezocht Spaarndam voor het eerst in januari 1567. Hij deed dat in zijn functie van stadhouder van Holland, Utrecht en Zeeland (d.w.z. plaatsvervanger in deze gewesten van Koning Filips II van Spanje, die de Nederlanden regeerde). Burgemeester Nicolaes van der Laen van Haarlem had Oranje in december 1566 gevraagd om te bemiddelen tussen Haarlem en het Hoogheemraadschap van Rijnland. De inzet van de (al sinds 1564 slepende) ruzie tussen beide kemphanen was de vraag of het al

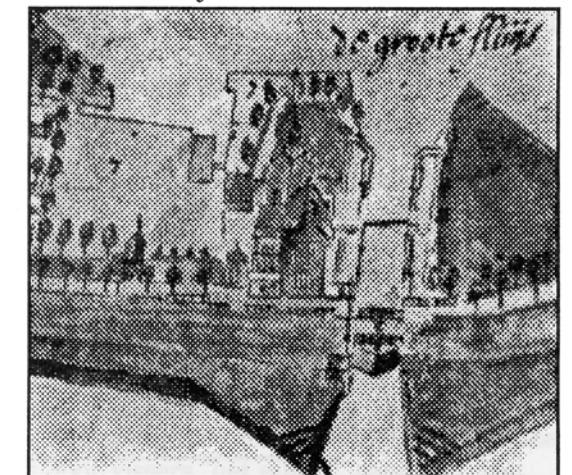
dan niet noodzakelijk was om een open, stenen schutsluis (later vol trots de Grote Haarlemmersluis genaamd) in Spaarndam aan te leggen. De Haarlemmers wilden dat er een sluis zou worden gebouwd, waardoor schepen met staande (niet gestreken) masten de stad konden aandoen. Men verwachtte dat de Haarlemse economie hierdoor een nieuwe impuls zou krijgen. Met name de scheepsbouw zou opbloeien. De bestaande sluizen waren overdekt en konden alleen worden gepasseerd wanneer de mast omlaag werd gehaald. Volgens het Haarlemse stadsbestuur belemmerde dit het herstel van de economische toestand in Haarlem, omdat heel wat schepen noodgedwongen de stad links moesten laten liggen.

Rijnland wilde niet dat er in Spaarndam een open schutsluis zou worden aangelegd. Ten einde dit standpunt te kunnen verdedigen werden zowel waterstaatkundige als juridische argumenten gehanteerd. Een dergelijk omvangrijk type sluis zou niet of nauwelijks tegen een storm bestand zijn. De dijk zou in ernstige mate worden verzwakt wanneer er een open sluis in zou komen te liggen. De stormen en watervloeden rondom Spaarndam zouden bovendien vanaf het begin van de 16^e eeuw "veel lastiger" zijn geworden. Het gevaar voor dijkdoorbraken was zodoende alleen maar toegenomen. En de dijk was toch al niet bepaald stevig, er lagen al zoveel sluizen in Spaarndam. Rijnland kon al deze beweringen maar ten dele onderbouwen. Deskundigen op het gebied van sluisbouw spraken unaniem tegen dat een open sluis niet sterk of veilig genoeg zou zijn. Integendeel, meester-timmerlieden en steenhouders beweerden dat de dijk eerder weg zou spoelen dan de sluis, mocht het eens flink gaan stormen. De werkelijke reden van het verzet van Rijnland tegen de plannen van Haarlem was dan ook dat de stad op eigen kosten een sluis wilde bouwen en deze vervolgens ook nog eens zelf wilde gaan beheren. Dat idee was namelijk niet in overeenstemming met een privilege (= recht) dat graaf Willem VI van Holland in 1413 aan Rijnland had verleend. De graaf had toentertijd bepaald dat uitsluitend de heemraden van Rijnland tussen Amsterdam en Spaarndam sluizen mochten aanleggen.

Om de geschillen tussen Rijnland en Haarlem des te beter te kunnen begrijpen inspecteerde Oranje op 21 januari 1567 de "Oosterwaele" in Spaarndam. Hier zou de Grote Haarlemmersluis worden gebouwd. Een waal is een kolkvormig gat in de dijk, dat ontstond ten gevolge van een doorbraak. Op de plaats van de Oosterwaal ligt tegenwoordig het Rijnlandhuis. In 1567 bevond zich in de Oosterwaal een halfvergane houten sluis, die hard aan vervanging toe was. Er stonden acht huizen in de buurt, die op dat moment nog allemaal werden bewoond. Rijnland had contracten afgesloten met de bewoners. Hierin werd bedongen dat, indien Rijnland in de Oosterwaal een sluis wilde aanleggen, het desbetreffende huis zou worden afgebroken. (In 1569, toen de sluis zo goed als gereed was, zou dit daadwerkelijk gebeuren met het huis van een zekere Maritgen Symonsdochter). Nadat Oranje de Oosterwaal goed had bekeken, besloot hij dat men op 27 januari in Den Haag bijeen zou komen. Daar zou de prins proberen om alle betrokken partijen met elkaar te verzoenen.

In Den Haag werden alle traditionele argumenten opnieuw besproken. In bijzijn van enkele leden van het Hof van Holland (de hoogste rechtbank van het gewest) overhandigde Oranje een "Advies" aan de vertegenwoordigers van Haarlem. Dit advies was al in april 1566 door Rijnland opgesteld en vervolgens naar het Hof verzonden. In het advies besprak men de vermeende onveiligheid van het type sluis dat Haarlem voorstond. Ook kwam het privilege van 1413 aan de orde. Nog diezelfde dag protesteerde Haarlem in een "Antwoord" tegen het advies van Rijnland. Haarlem zou nooit de bedoeling hebben gehad om het privilege van Graaf Willem VI te negeren en zelf een sluis te bouwen. De Haarlemmers deden het voorkomen alsof ze nog nooit hadden gehoord van het privilege. Ze lieten weten dat, wanneer men het privilege wél had gekend, Rijnland zeker om toestemming was gevraagd. (In feite wist men aan het begin van de 16e eeuw al af van het bestaan van het privilege!). Bovendien zou de Grote Haarlemmersluis stevig genoeg zijn om alle overstromingen te kunnen weerstaan. Dit

werd bevestigd door acht deskundige timmerlieden, die zowel door Rijnland als Haarlem waren geraadpleegd. Terwijl de oude Spaarndamse sluizen grotendeels van hout waren, zou de nieuwe sluis immers in steen worden opgetrokken. Oranje toonde het Haarlemse antwoord aan de vertegenwoordigers van Rijnland en liet aan de Haarlemmers weten dat Rijnland toestemde in de bouw van de sluis, mits het hoogheemraadschap de bouw ervan gedeeltelijk zou mogen bekostigen. De Haarlemmers konden zich wel vinden in dit voorstel en op 6 februari werd een officiële overeenkomst getekend. In hoeverre het compromis daadwerkelijk door Oranje zelf werd bekostigd is niet duidelijk.

De Groote Sluis ca. 1627

De aanleg van de Grote Haarlemmersluis (± 37 meter lang en 7 meter breed) zou rond oktober 1567 beginnen en duren tot in de zomer van 1569. Op kosten van Haarlem werd in de loop van 1569 nog een huis (sluiswachterswoning?) naast de schutsluis gebouwd. Het huis bestond uit een zolder, een kelder en een voor- en achterhuis. In dit achterhuis bevond zich een paardestal. De trotse Haarlemmers lieten hun huis uitgebreid versieren. De befaamde Haarlemse steenhouwer Jan Jansz. hakte de datum waar op de sluis in gebruik werd genomen uit in de gevel. De schilder Jan Huguenss. vergulde de cijfers. Jan Jansz. leverde verder de steen waaruit zijn collega Cornelis Jacobss. een stenen leeuw hieuw. Deze leeuw, ook al verguld, werd op de voorgevel van "het huys tot Sparendam" geplaatst. Robert Dijk

Avontuur

U kent ze vast wel: van die ondernemende Spaarndamse jongelui. Die gasten die wel eens even regelen dat het Dorpsorgaan bij elkaar wordt geraapt. Dezelfde jongens die aldoor maar in de weer zijn met Spaarndamse schoolkinderen bij de jeugdvereniging. Van die gasten die je altijd vrolijk goeiedag toezwaaien.

Over een paar van die jongens gaat dit verhaaltje. Want, zei de een tegen de ander, zullen we even gaan stappen? Da's goed, zei de ander, laten we dat dan in Parijs gaan doen. En dus gingen ze naar Parijs... met de auto. De reis verliep voorspoedig, hoewel vlak voor Parijs de auto wel wat kuurtjes begon te vertonen. Desondanks werd het een triomfantelijke intocht op de Champs Elysee. Niet dat de Parijzenaars daar nu op zaten te wachten. Een paar Spaarndammers vallen per slot van rekening niet erg op tussen al die luidruchtige Parijzenaars. Maar goed, het was gezellig en met gepaste tegenzin werd de terugtocht aanvaard. Jammer alleen dat de tweede versnelling het niet meer deed. Op de grote weg is dat gelukkig niet zo erg. Lastiger werd het toen drie en vier ook weigerden om verder hun werk te doen. En om nou door te rijden met alleen een eerste en een vijfde versnelling.

Eerst dus maar even koffie drinken en overleggen. Auto laten staan en verder liften.

Vrachtauto's uit Nederland genoeg. Eentje kwam ze bekend voor, althans de naam van de firma. Die komt ook wel eens door Spaarndam! Vragen dus. Nee hoor, zei de chauffeur, daar begin ik niet aan. Daar hebben we te veel rottigheid mee gehad. Maar waar moeten jullie naar toe? Naar Spaarndam... was het simpele antwoord. Verrek, zei de chauffeur, daar woon ik ook. Stap dan maar in. Ik ga alleen niet verder dan Utrecht, maar je bent dan wel al een heel eind op weg.

België (bestaat dat?) was alras voorbij en voorbij Tilburg klonk een wat opgewonden kreet van de chauffeur. Krijg nou wat... daar rijdt mijn vrouw. Kan wel kloppen want die is vandaag naar de Efteling geweest.

Toet, toet (en dat hoor je!) en het hele spul aan de kant. Onze beide vrienden verwisselden opnieuw van voertuig en kwamen zo met de rest van de chauffeursfamilie makkelijk weer in ons fraaie dorp. Hoe het met de auto is? Dat heb ik nog niet gehoord. Misschien staat die nog wel op een van de parkeerplaatsen langs de tolweg in de buurt van Parijs.

Kees Duinker

Het najaar

in het schrift van Theeuwus Amelink

- Als de eikels vallen voor Sint Michiel (29 sept) dan snijdt de winter door lijf en ziel
- Warme oktoberdagen, koude februarivlagen
- Oktober met groene blaas kondigt een strenge winter aan
- Is oktober warm en fijn zal 't een scherpe winter zijn
- Is om Sint Maarten nog loof aan de bomen (11 november), moogt ge van een strenge winter dromen
- Vriest het met Sinte Katrien (25 november) dan vriest het nog zes weken nadien

De kanonnen van Spaarndam

vier generaties van verdedigingswerken

Wat dichtbij is loop je makkelijk voorbij. Je weet dat er bij Spaarndam een hoge wal ligt en in de weilanden een stel "bunkers". Op weg naar Haarlem ligt een oud fort en ten noorden van Spaarndam ook een. Je weet dat die onderdeel zijn van een oude verdedigingsring van 42 forten rond Amsterdam.

Maar velen zullen toch niet verwacht hebben, dat deze "kringstelling" blijkbaar zo iets bijzonders is, dat de Provincie hem in zijn geheel tot monument heeft verklaard. En dat hij waarschijnlijk door de UNESCO wordt opgenomen in de lijst van "werelderfgoed".

Het deel van de stelling dat bij Spaarndam ligt (de "Positie bij Spaarndam") is een heel bijzonder deel van de kringstelling:

- het gaat hier om een heel complex van verdedigingswerken in een speciale samenhang
- het complex is gaaf behouden gebleven: het schootsveld is nog vrij van wegen en bebouwing, aan de opbouw is niets veranderd, er is maar weinig gesloopt
- het complex heeft een bijzondere ligging: niet ergens in de wei, maar vlak naast een dorp, eigenlijk deel uitmakend van het dorp
- in en bij het complex is steeds weer bijgebouwd, het telt daardoor a.h.w. vier generaties van vestingwerken
- daardoor is er ook een diversiteit aan bouwmethoden: je vindt hier op één locatie een compleet beeld van een eeuw ontwikkeling in de versterkingsbouw (waaronder vroege voorbeelden van beton-bouw).

Het is bijna niet te geloven wat er rond Spaarndam allemaal te vinden is. Kort samengevat:

- restanten van een eerdere stelling uit 1809
- een reeks inundatiewerken: vijf inlaatduikers, drie damsluizen en twee inundatiekanalen
- een liniewal met twee forten en twee "nevenbatterijen"
- op Fort Noord een lossteiger met een smalspoorbaan naar het fort (de enige in de hele kringstelling)
- een opzichterswoning en een fortwachterswoning
- een "voor-stelling" met drie rijen bomvrije onderkomens
- bij de eerste wal 14 gronddepots (te zien als heuveltjes)
- grenspalen ter afbakening van het oorspronkelijke militaire terrein
- op Fort Noord een zoeklichtloods met hellingbaan
- op de liniewal het fundament van een luchtwachttoeren.

Die grote verscheidenheid ontstond aldus:

1809. Toen Napoleon in oorlog was met de Engelsen, voelde ook ons land (de Bataafse Republiek) zich bedreigd. Luitenant-generaal Krakenhoff ontwierp een kring van samenhange verdedigingsposten rond Amsterdam. Bij Spaarndam groef hij een hap uit de Slaperdijk en verving dat stuk dijk door een "stenen beer" (beer = gemetselde zeewering) met daarnaast een ophaalbrug (zie Dorpsorgaan van maart en juni 1995). Daaromheen bouwde hij een batterij: "post vier". Napoleon was er perplex over: het leek hem onneembaar. De Engelsen hebben het ook nooit geprobeerd.

1884-1903. In de Frans-Duitse oorlog (1870-71) waren de Pruisen zomaar door de franse linies gesneden. Dat gaf ook in Nederland te denken. Besloten werd een nieuwe, modernere kringstelling rond Amsterdam te maken. Dat werd de "Stelling van Amsterdam" zoals we die nu kennen. Daarbij werd gebruik gemaakt van elementen van de eerdere stelling. In Spaarndam werden in 1884-87 om te beginnen aarden wallen opgeworpen en forteilanden gemaakt. In 1890-91 werden in het voorterrein inunderingswerken aangelegd. En tenslotte werd de liniewal versterkt: eerst met twee forten (1897-1901), later ook nog met twee nevenbatterijen (1903).

1916-17. In 1917 werd in het terrein vóór de forten een "voor-stelling" met twee verdedigingslijnen aangelegd ... om een inval van de Engelsen te bemoeilijken, d.w.z. om Nederland buiten de eerste wereldoorlog te houden.

Het zijn geen "bunkers" om uit te schieten (er zijn geen schietgaten), maar borstweringen-met-een-bomvrije-schuilplaats, waarachter een kanon kon worden opgesteld. Zuid van de Slaperdijk liggen er 52, noord van de Slaperdijk tussen de bomen van het munitiecomplex nog eens 33. Ook de "bunkers" in de liniewal en de twee rechts van de oprit naar Fort Noord dateren uit 1916/17. In die tijd is op Fort Noord ook een zoeklichtkelder met hellingbaan gebouwd.

Militairen voor het Militair Tehuis dat in die tijd was ingericht in Westkolk 30

1919. De eerste wereldoorlog was afgelopen voordat de verdedigingslijnen echt klaar waren. De eerste lijn is in 1919 nog afgewerkt (met aardbedekking en een verbindende frontwal), maar de andere schuilplaatsen hebben zo'n afdekking niet meer gekregen. Ze staan, anders dan het oorspronkelijke plan was, nu kaal in het land. (Nee, het zijn het dus geen duitse bunkers uit de tweede wereldoorlog!).

1940-45. Tijdens de duitse bezetting zijn de forten opnieuw bemand, maar gebouwd is er niet meer. Gesloopt wel: de geschutskoepels van de forten van de Stelling van Amsterdam zijn door de Duitsers allemaal opgeblazen om het hoogwaardige pantserstaal te kunnen omsmelten.

1952. Tijdens de "koude oorlog" kregen de oude forten opnieuw een rol. Fort Noord diende toen als opslag voor munitie. En in 1952 zijn helaas ook, in het schietveld voor Fort Noord, 40 munitieloodsen gebouwd, tussen de oude kazematten. Op de liniewal naar fort Noord werd een luchtwachtoren opgericht (één uit een reeks van 140).

De Provincie wil nu algehele restauratie. Zij heeft de hele Stelling tot provinciaal monument verklaard. Zij heeft de Rijksdienst voor Monumentenzorg gevraagd te onderzoeken of planologische bescherming van het hele gebied (dus inclusief het schietveld) mogelijk is. Zij heeft de Stelling voorgedragen voor plaatsing op de "world heritage list" van UNESCO. Dat maakt nieuw- en verbouwplannen onmogelijk! De Provincie gaat restauratie van de Stelling bevorderen met monumenten-subsidie. Zij liet de Monumentenwacht Noord-Holland een onderzoek doen naar de bouwkundige toestand van alle forten.

Zij richtte een Stichting Stelling van Amsterdam op, die de beheerders van de forten gaat helpen bij restauratieplannen.

Dat is allemaal mooi voor de liefhebbers, zult u zeggen, maar wat heb je er aan? Zulke oude forten liggen maar wat te liggen.

Dat gaat nu veranderen. Daarover gaat het volgende artikel.

Herman Radema

Stichting Krayenhoff organisatie tot behoud en beheer van de historische verdedigingswerken bij Spaarndam

Oudere Spaarndammers herinneren zich de forten als "geheimzinnig gebied": het was afgesloten terrein. In de eerste wereldoorlog lagen er soldaten, in de tweede ook, in de koude oorlog lag er in en bij Fort Noord munitie opgeslagen. Hekken en honden hielden je op afstand.

Eigenlijk zijn de forten altijd wat op afstand gebleven: je kunt er naar kijken, maar je kunt er niet bij en niet in. Je kwam zelfs niet op het idee dat dat wel zou kunnen.

Niet-Spaarndammers waren wat minder eerbiedig. Door mensen buiten Spaarndam zijn in de afgelopen jaren allerlei plannen bedacht: een glazen-koepel-restaurant op Fort Zuid, een hoge toren er naast, of een hotel of een conferentie-centrum. Een badcultuur- en naaktre-creatiecentrum op Fort Noord. Een bungalow-complex of een naturistenkamp op het munitieterrein.

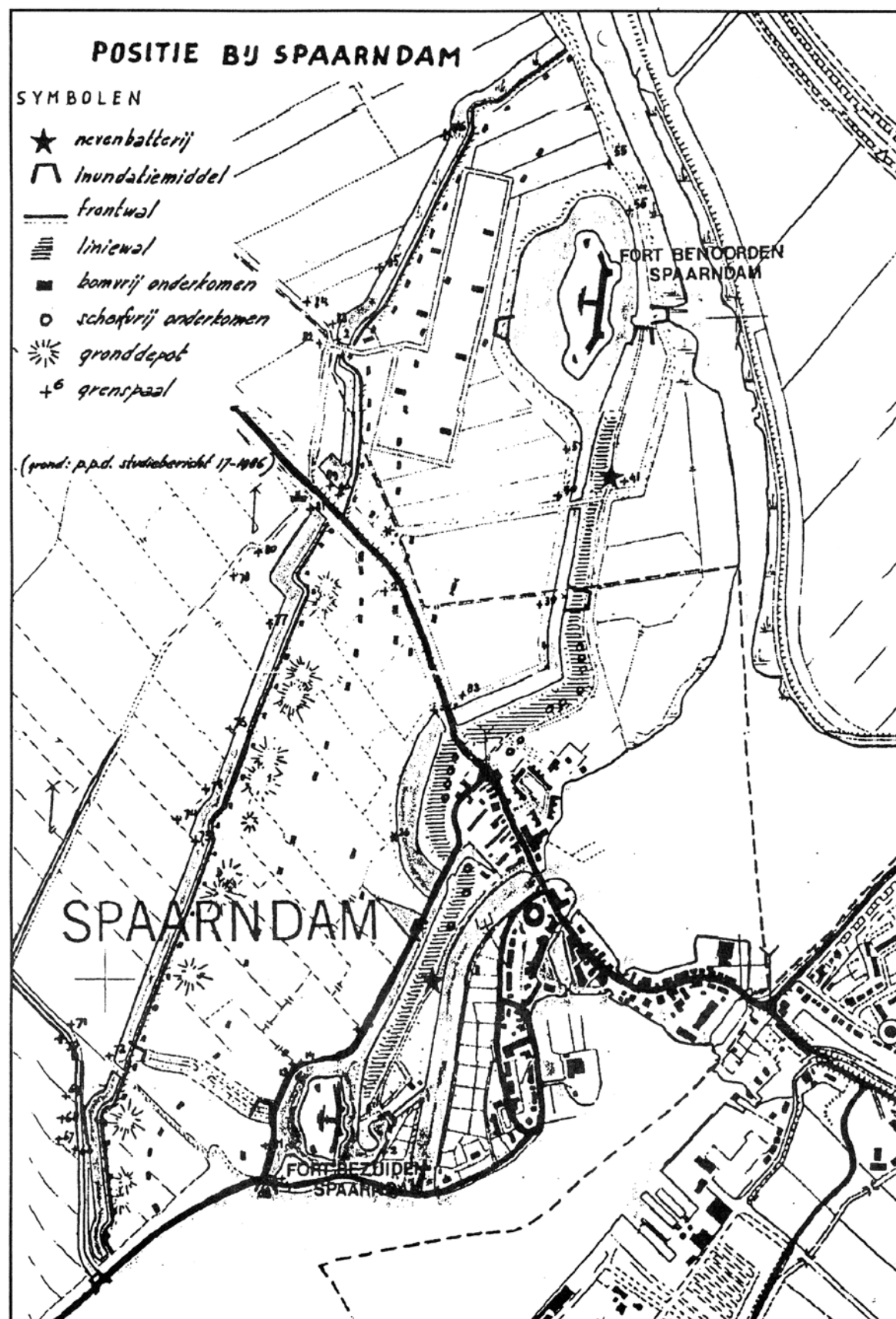
Met succes kwam het dorp in het geweer om zulke ontwikkelingen te keren. Maar zo kun je niet aan de gang blijven. En het tegenhouden van plannen is maar ten dele winst, want intussen verloederen de forten. Ze lekken, er zijn scheuren in daken en muren, de ijzeren deuren en ramen roesten, de wandschilderingen zijn de laatste jaren ernstig aangetast. Je kunt niet steeds alleen maar nee zeggen. Je moet ook eens zeggen wat je dan wel wilt.

Op initiatief van de Dorpsraad, het bestuur van de Vereniging Behoud de Hekslootpolder en enkele particulieren is vorig jaar besloten zelf een restauratie- en gebruiksplan voor de forten te maken. De gedachte was: een cultuur-historisch monument van wereldformaat verdient behouden te worden, behoud is alleen mogelijk bij actief gebruik. Dat gebruik moet dan wel aan bepaalde eisen voldoen, Spaarndam moet daarin zelf initiatief nemen. Daartoe is uiteindelijk een stichting opgericht: de "Stichting Krayenhoff, organisatie tot behoud en beheer van de historische verdedigingswerken bij Spaarndam". Met die naam wordt (met toestemming van diens achter-achter-achter kleinzoon) de eerste stellingbouwer herdacht. Spaarndam is namelijk de enige plek waar de eerste en de tweede kringstelling elkaar snijden.

Wat zou zo'n stichting kunnen klaarmaken? Immers de forten zijn in eigendom (erfpacht) van het Recreatieschap.

Maar bij brief van 10 juni kreeg de stichting van het Recreatieschap het verzoek: maak eens een compleet plan voor het hele gebied van en rond de forten, inclusief het munitieterrein. Gegadigden voor ruimten in de forten werden door het Schap schriftelijk gevraagd aan te geven of men nog steeds belangstelling had; hun aanvragen zouden dan worden doorgespeeld naar de stichting. Het Beheersbureau kreeg opdracht de stichting alle medewerking te verlenen.

Wat moet er nu komen? Daar hadden we dus al eerder ruim over nagedacht. Dit zijn de ideeën. Om te beginnen: het gebied openstellen, zodat je kunt wandelen naar en op de forten. Dan: aan de ruimten bestemmingen geven waar het dorp c.q. de naaste omgeving wat aan heeft. Er zijn al veel aanvragen van plaatselijke verenigingen. Voor de overige ruimten zoeken we bestemmingen die voor het dorp geen hinder of overlast geven.

Intussen hebben we ook alle ideeën die via het Recreatieschap kwamen op onze tafel. Ook die worden onderzocht op hun aantrekkelijkheid. Maar misschien zijn er nog andere bestemmingen te bedenken. **Iedereen die een idee of een plan heeft wordt bij deze uitgenodigd daarmee nú naar voren te komen.** Het is nu het moment.

Alle suggesties worden getoetst aan criteria die al eerder in het Dorpsorgaan zijn vermeld:

- geen voorzieningen die autoverkeer aantrekken
- geen ingrijpende verbouw, geen aanbouw of nieuwbouw
- passend bij het karakter van een cultuur-historisch monument
- respect voor de bijzondere natuurwaarden van de forten en voor de groene Bufferzone, aansluiten op de zgn ecologische hoofdstructuur
- algemeen toegankelijk
- voorrang voor organisaties uit eigen omgeving.

Het streven is in november klaar te zijn met een voorstel.

Met dit alles is veel geld gemoeid. Doordat we zo min mogelijk aan de forten willen veranderen, kunnen we de investeringen laag houden. En veel werk hopen we te laten doen via werkgelegenheidsplannen, of in zelfwerkzaamheid. Maar ook dan is het nog een miljoenenzaak.

Alleen al de casco-restauratie van de forten (herstel dak, muren, vloeren, afvoeren, ramen en deuren) zal zo'n 2,5 miljoen kosten. En dan moeten de forten nog geschikt worden gemaakt voor gebruik (gas, water, licht, riolering, toiletten, verwarming) en afgewerkt (stuc- en schilderwerk, enz). En eigenlijk willen we ook de liniewal, de nevenbatterijen, de inundatiewerken en de kazematten terugbrengen in de oude staat. Bij elkaar gaat het dan om zeker 5 miljoen. Dat geld moet komen uit restauratiesubsidies, uit landelijke en plaatselijke fondsen, van bedrijven en andere sponsors. En uit de exploitatie.

Om dat te kunnen realiseren zal de stichting gezag moeten hebben bij overheden en andere geldgevers. Gevormd is inmiddels een "Comité van aanbeveling", waarin zitting namen de heer Biesheuvel (oud minister-president), de heer De Wit (oud Commissaris van de Koningin) en mevrouw Pop (burgemeestersvrouw van Haarlem). Verder de voorzitters van de Vereniging Haarlem, de Bond Heemschut, de Vereniging Menno van Coehoorn, de Stichting Historisch Museum Zuid-Kennemerland en de Stichting Zuid-Kennemerland Natuurlijk. Ook de dijkgraaf van het Hoogheemraadschap Rijnland, de directeurs van het Noordhollands Landschap en het Frans Halsmuseum, oud-scheepsbouwer Stapel en nog vele anderen.

Of het bijeenbrengen van die miljoenen lukt, hangt óók af van de steun die we uit eigen dorp en omgeving krijgen. We zullen moeten laten zien dat onze plannen breed gedragen worden. Voorbereid wordt de vorming van een vereniging "Vrienden van de Stichting Krayenhoff".

In december zal de stichting haar plannen en voorstellen publiceren. Dan zal blijken of het Recreatieschap onze ideeën overneemt. Begin november zal er een open dag zijn, zodat u zelf in de forten (Zuid en Noord) en op het munitieterrein kunt rondkijken. Diezelfde dag zullen ook de Vrienden van de Stichting Krayenhoff zich presenteren.

Het worden spannende tijden rond de forten van Spaarndam. Via het Dorpsorgaan zullen we u op de hoogte houden van de vorderingen.

Herman Radema

Het bestuur van de Stichting Krayenhoff bestaat uit:
 Herman Radema (voorz) - lid redactie Dorpsorgaan, secretaris Kano- en Roeivereniging Spaarndam
 Erik Pentenga (secre) - voorzitter vereniging Wonen - varen - werken
 Theo van Lieshout (penn) - penningmeester Dorpsraad Spaarndam
 Peter de Jong - voorzitter Vereniging Behoud de Hekslootpolder
 Gert Oud - oud-secretaris Nova Zembla
 Maya Schimmel - voorheen doktersvrouw van Spaarndam
 Joop de Vries - lid Commissie Koninginnedag Spaarndam, lid Dorpsraad Spaarndam
 Henk Wieringa - oud-voorzitter Historisch Museum Zuid-Kennemerland
 Wim Zwanenburg - hoofdamtenaar gemeente Velsen

Alarm in de Adalbertusschool!

Onlangs werden leraren en leerlingen van de Adalbertusschool opgeschrikt door een schreeuw van een van de juffen: BRAND!!

Gelukkig wist iedereen dat het zou gebeuren, want het was een oefening,

Eigenlijk merkwaardig: voor het eerst in het bestaan van de school werd gespeeld dat er misschien wel eens iets in het gebouw zou kunnen gebeuren waar niemand op hoopt.

Al meer dan een jaar geleden boog de medezeggenschapsraad zich over allerlei zaken die te maken hadden met de nieuwe ARBO-wet. Zijn er genoeg ramen, zijn de stoelen waarop we zitten wel goed en ook: wat te doen bij calamiteiten.

Daarom werd contact opgenomen met de gemeente. Want als het gaat om brandpreventie is daar de deskundigheid te vinden. Deskundigheid in de persoon van Rene de Caluwe, medewerker brandweerkorps. In een reactie zei hij mij, dat mede door de nieuwe ARBOwet de gemeente over zal gaan tot het verlenen van gebruiksvergunningen voor alle gebouwen en ruimtes waar veel mensen bij elkaar kunnen zijn. Het was dus een goede zaak dat de Adalbertusschool zelf al het initiatief heeft genomen om een en ander goed te gaan regelen. Samen werd een plan opgesteld en werden alle klaslokalen voorzien van een gezamenlijk gemaakt ontruimingsplan.

Om zeker te weten dat zo'n plan ook werkt, moet er nu en dan worden geoefend. Vandaar die eerste , voor de omwonenden geruisloze, oefening. Vooraangekondigd om paniek onder de leerlingen te voorkomen. Maar binnenkort (inmiddels is dat al geweest red.) komt er een oefening die niet is aangekondigd. Natuurlijk waren er bij de eerste ontruiming van de school wat onvolkomenheden: er is in de school geen signaal dat van een aantal plaatsen is te bedienen. Een van de juffen moest daarom via een andere klas naar de schoolbel (dezelfde die het eind van de pauze aangeeft) en toen weer terugrennen naar de eigen klas, Enkele leerlingen waren ondertussen al even bij de rokende (nep)brand wezen kijken. En dat is in het geval van een echte brand natuurlijk niet de bedoeling.

De ontruiming zelf verliep heel snel: de leerlingen van de laagste groepen (de kleutertjes) waren in ongeveer een minuut op het schoolplein en de leerlingen van de andere klassen uit het hoofdgebouw stonden binnen twee minuten buiten. De leraren hadden de leerlingenlijsten bij de hand en ze hadden verstopruimtes (wc, documentatiekamer etc) gecontroleerd op eventuele achterblijvers.

Een goede en noodzakelijke oefening was het, aldus de heer de Caluwe. Hij kondigde overigens aan dat ook bij de andere scholen in de gemeente soortgelijke preventieplannen zullen worden gemaakt. Het eigen initiatief van de Adalbertusschool was dan ook niet onwelkom en zal zeker als voorbeeld dienen voor de andere scholen. Natuurlijk hopen we met zijn allen, dat ontruiming alleen gebeuren tijdens de jaarlijkse oefening.

Kees Duinker

Zr. André Lemmers

Op de Doe de Doe-dag in augustus liep ik als non te collecteren voor Zr. André Lemmers. In februari 1997 ga ik naar haar toe om een huidtransplantatie apparaat te brengen, die door verschillende gulle gevers, in twee jaar tijd, bij elkaar is gebracht. Ik had nog geld nodig voor een belangrijk deel van het apparaat en daar liep ik voor die dag. Ik kan u mededelen, dat ik er nu bijna ben. Door het gulle geven van u allen.

De collecte heeft het prachtige bedrag van **f 760** opgebracht.

Fijn dat u nog altijd betrokken blijft bij het doen en laten van Zr. André. Ik zelf ben erg dankbaar voor het prachtige bedrag. Heel veel dank.

Annemarie van Leen - Janssens

Muziekfestival Spaarndam

Geachte Dorpsgenoten, graag uw aandacht voor het volgende:

Na mijn succesvolle optreden op het Muziekfestival Haarlem kreeg ik ontzettend veel leuke en spontane reacties te verwerken. Niet in de laatste plaats door het leuke artikel van Henk Goebert in het Dorpsorgaan van maart j.l. Het is mij gebleken, dat het Dorpsorgaan vele malen beter gelezen wordt dan alle regionale dag- en weekbladen bij elkaar. Er waren ook diverse mensen, die vroegen wanneer ik met een CD op de markt zou komen.

In het begin vatte ik dat op als een goede grap. Maar toen ik eens verder ging vragen in het dorp, bij mijn vrienden en vriendinnen, bij mijn collega's van Volker Stevin en natuurlijk mijn familie, reageerde iedereen direct ontzettend positief.

Inmiddels is het zo, dat reeds 150 mensen hebben toegezegd een CD van mij te willen kopen. Het streefgetal van 300 stuks (om de kosten te kunnen dekken) is hiermee dus al voor de helft gerealiseerd. Ik heb dan ook besloten het project door te zetten, er vanuit gaande dat die andere 150 er ook wel zullen komen. Wellicht ten gevolge van het lezen van dit artikel?

Het leek mij een leuk idee om ook een aantal werken op te nemen samen met het Spaarndams Gemengd Koor en ook een aantal andere leden van ons koor als solist te laten optreden. Dit plan is inmiddels besproken met het Bestuur van het SGK en uiteraard dirigent Wim Leising. Zij reageerden eveneens bijzonder enthousiast. Desgevraagd toonde Wim Leising zich bereid ook persoonlijk een bijdrage te leveren in de vorm van een romantische pianopartij van Rossini. Zoals de meesten van u wel zullen weten treedt Wim Leising ook regelmatig op als concertpianist.

Verder is het zo, dat de produktie van deze CD in handen is van een Spaarndamse firma (Theo Köhler), zodat er sprake is van een 100% Spaarndamse aangelegenheid.

Vandaar dat de CD "**Muziekfestival Spaarndam**" gaat heten.

Globaal zal de CD er als volgt gaan uitzien:

- een 6-tal Napolitaanse liederen door ondergetekende, waarvan een of twee met koor en een 3-tal Engelstalige "Evergreens"
- een aantal kerstliederen andere liederen door solisten van ons koor, met en zonder koor.
- een romantisch pianostuk van Rossini door onze dirigent
- een koorpartij door het SGK, eveneens van Rossini
- een speciaal lied over ons mooie Spaarndam, waarin een protest doorklinkt over het verdwijnen van de palingrokerij ("Spaarndam, mooi dorpsgezicht").

Dus voor elk wat wils. Hopelijk reageert u enthousiast en plaatst u een bestelling bij Willem van de Griend 023 - 537 2946 bgg. Ans Goebert 023 - 537 9018.

De prijs bedraagt f 20,-- per CD.

Bij voorbaat hartelijk dank, Willem van de Griend.

Spaarndam vissersdorp?

Verschillende keren per week fiets ik 's morgens vroeg door Spaarndam op weg naar mijn werk. Het is iedere dag opnieuw genieten! Als ik Spaarndam nader bereid ik mij weer voor op de aanblik en de sfeer van dit prachtige dorp. Het maakt zich op voor de nieuwe dag. Bij Albert Heyn wordt verse waar afgeleverd... er is al volop bedrijvigheid. Bovenal weet ik dat binnen enkele minuten de lucht van brandend eikenhout mijn zintuigen weer zal prikkelen. Deze lucht is afkomstig van de palingrokerij van de familie Balm. Ik let op of ik de rook al boven de huizen uit zie komen en ja... even later ruik ik deze specifieke geur, die zo vast verbonden is aan Spaarndam. Ik besef dat als ik over twintig of dertig jaar deze geuren weer ergens zal ruiken dat dan al mijn goede herinneringen, verbonden aan het dorp Spaarndam, meteen weer boven zullen komen.

Mijn dag kan niet meer stuk: de rokerij rookt!

Wie schetst nu mijn verbazing toen ik hoorde dat deze rokerij binnenkort zal moeten verdwijnen: er is geklaagd over de rook. Nu weet ik wel... ik heb makkelijk praten, ik fiets twee keer per dag langs en dat was het dan. Maar toch! Deze rokerij met alles wat erbij hoort is zo verbonden met Spaarndam dat het toch niet kan zijn dat het zomaar zal moeten verdwijnen. Ik dacht dat Spaarndam van oorsprong een vissersdorp was en dat daar nog altijd de wortels liggen. Dat is ook te zien in de oude kerk waar ik op zondagmorgen regelmatig de samen-op-weg diensten meemaak. In de kerk hangen nog twee modellen van vissersschepen en ook is er een glas-in-loodraam waarop we vissers de vangst zien binnenhalen.

Als nu de palingrokerij van Balm zal moeten verdwijnen, dan is Spaarndam hard op weg om ook zo'n middelmatig glad gestreken dorp te worden zonder een stukje "eigenheid". Laten wij er voor waken dat dat niet gebeurt.

Dit geldt ook voor de straatverlichting. In de wintermaanden, als het vroeg donker is, dan brandt de straatverlichting al als ik terug kom fietsen en ook dit is een feest. Die prachtige lantaarns met een spaarlamp erin die ervoor gemaakt lijken te zijn. Ook daar heb ik mensen over horen klagen: de lantaarns geven te weinig licht!

Lieve mensen alsjeblieft, laten we proberen om deze kleine ongemakken voor lief te nemen. Ze staan toch in geen verhouding tot de eigen sfeer die ze aan Spaarndam geven. Iets wat eenmaal weg is komt niet weer en dan moeten wij het echt nog maar hebben van onze herinneringen... ik voel de heimwee nu al!

Feija Stuart-Vogelsang, Haarlem-Noord

Maatregelen speelplaats Adalbertusschool

Zoals u wellicht weet, is indertijd bij de bouw van de school op initiatief van de gemeente de speelplaats tot openbaar speelterrein verklaard. Bijkomend voordeel daarvan was dat de gemeente bijdroeg in de aanschafkosten van de speeltoestellen. Voorwaarde daarbij was dat de speelplaats openbaar zou blijven, met andere woorden: toegankelijk voor de jeugd uit de omgeving. Het is heel lang goed gegaan op die manier. Toch is er nu een eind gekomen aan deze eigenlijk heel normale regeling. De oorzaak hiervan is het sterk toegenomen vandalisme, dat ons (en dus de gemeente) handen vol geld kost.

Moedwillige vernieling, verlichting die opzettelijk wordt vernield, hekwerken waar "gewoon" met de brommer doorheen wordt gereden... het zijn maar enkele voorbeelden van de agressiviteit van sommige jeugdigen, waarmee het schoolbestuur en de omwonenden worden geconfronteerd. En het zijn ook jongeren uit onze eigen woonomgeving die hieraan meedoen! Behalve met moedwillige vernieling heeft de school ook te maken met incidentele beschadiging van de dakbedekking, veelal doordat de jeugd herhaaldelijk op het dak klimt om een bal terug te halen. De kwetsbare dakbedekking is hier op den duur niet tegen bestand.

In juni, aan het eind van het vorige schooljaar, waren wij het echt beu. Daarom hebben we de gemeente gevraagd ermee accoord te gaan dat de speelplaats alleen op maandag tot en met vrijdag tussen 08.00 en 19.00 uur (behalve tijdens de schooluren) openbaar terrein is. Daarbuiten, dus 's avonds en 's nachts en in het weekend is het schoolterrein verboden gebied! De gemeente heeft ons verzoek onlangs ingewilligd. De borden worden binnenkort geplaatst in overleg met de politie van het team Oost. Overtreding van het toegangsverbod kan leiden tot vervolging van de betrokkenen.

Wij vragen uw begrip voor deze maatregelen en we stellen het op prijs als u bij het constateren van vernielingen, het wijkteam Oost van de politie zult bellen.

Het telefoonnummer is 5122155.

Het bestuur van de St. Adalbertusschool

Doe de Doe-dag... gedaan

Zaterdag 24 augustus, de torenklok heeft zojuist zeven uur geslagen. De eerste zonnestralen doen verwoede pogingen om boven de horizon uit te komen. Zeventig % kans op neerslag heeft Teletekst voorspeld. Het ochtendgloren laat het vooralsnog anders aanzien. Even over half acht verschijnt de wagen van Pell op de Kolk om de kramen af te leveren. In een mum van tijd staan er twaalf kraampjes keurig in het gelid rond de muziektent te wachten om ingericht te worden door de vertegenwoordigers van de verenigingen. De eersten verschijnen om negen uur en al gauw zijn alle kramen aangekleed en de spelactiviteiten uitgezet.

In januari hadden een twaalfstal verenigingen al aangegeven mee te willen doen aan de Doe de Doe-dag: Don Bosco, voetbal- en softbal vereniging Spaarnwoude, Speeltuin Nieuw Leven, Zwemvereniging De Doodaards, Basketbalvereniging Spaarndam, IJclub Nova Zembla, Volleybalclub Spaarndam en toneelvereniging Die Spaerne Ghesellen.

H.V.S. De Kampioen laat in de week voorafgaande aan de 24^e weten de organisatie helaas niet rond te kunnen krijgen. Hun plaats wordt ingenomen door de Bridge-vereniging.

De samenwerking met de Ondernemersvereniging Spaarndam heeft dus heel wat verenigingsmensen enthousiast gemaakt.

Al met al is zo'n Doe-dag een uitstekend evenement om een vereniging te promoten, voor velen staat immers het nieuwe verenigingsjaar voor de deur.

Om half twaalf gaat het feest van start. De bezoekers kunnen deelnemen aan tal van doe-activiteiten: voetballen, tokkelen boven de Kolk, softballen, via matten over het water van de Kolk rennen, kanoën, jeu de boules, postzakhangen, koemelken, volleyballen, droogschaatsen, basketballen, wandel- en fietstochten maken en niet te vergeten boksen in een wel heel speciale boksring met immens grote bokshandschoenen.

Natuurlijk was er ook alle kans om een gelukje te wagen, dit keer geen rad van Fortuin maar een echte Lotto-machine.

Die Spaerne Ghesellen brachten niet alleen verschillende reien ten gehore waar men naar kon luisteren. Verschillende van hun leden waren onherkenbaar omgetoverd tot schilderachtige figuren die in het dorp rondliepen. Zo zag men een heuse zwerfster lopen, een echte ouderwetse dorpsomroeper en zelfs een toch wel angstaanjagende gebochelde man à la Quasimodo. Een als verpleegster uitgedoste dame mengde zich tussen het publiek om geld in te zamelen voor Zuster Lemmers in Indonesië.

De kinderen konden zich tussen de bedrijven door laten schminken.

Ook voor de inwendige mens was gezorgd. Bij de snackkar van de Twee Punten kon men zijn honger stillen en voor een pilsje kon men terecht bij de tapkraam van Henk Hoogland.

De ondernemersvereniging verzorgde de koffie-, fris- en snoepkraam.

Tegen drieën begon het weer om te slaan en pakten donkere wolken zich samen boven de Kolk. Dat het de mensen niet deerde bleek ondermeer uit de grote belangstelling die er was voor de door de Rabo-bank georganiseerde verloting. Een drietal mensen ging met een fantastische reischeque naar huis. Nadat Roelof Reemeijer de hoofdprijswinnaar bekend had gemaakt verscheen Herman Spijker in de muziektent.

Namens de Ondernemingsvereniging Spaarndam verraste hij de deelnemende verenigingen met prachtige geldprijzen. Speeltuinvereniging Nieuw Leven ging met de hoofdprijs, een bedrag van f 250,00 naar huis. Daarna was het snel gedaan met het mooie weer en vielen dikke druppels neer boven de Kolk. De gestaag neerdalende regen deed het feestgedruis verstommen. Een uur eerder dan gepland werden de kramen leeggeruimd en alle sporen van de Doe de Doe-dag uitgewist.

Over een maand wordt dit festijn geëvalueerd en zullen we eventuele foutjes gladstrijken en nieuwe ideeën laten wortelschieten voor het volgend jaar als er weer een Doe de Doe-dag georganiseerd wordt.

M.C. Bouff

Ingezonden mededelingen

Privéberichten

Tijdens de ziekte van onze Arjen en na zijn overlijden op 30 juni 1996, zijn we overstelpt door reacties van dorpsgenoten, zodat het voor ons ondoenlijk wordt iedereen persoonlijk te bedanken. Het heeft ons goed gedaan en geeft ons steun en kracht om samen weer verder te gaan.

Ilse, Nienke, Ria en Aad van der Staay,
Clara van Spaarnwoudestraat 15.

Ver van huis en toch dichtbij

Ik werd in Tjechië tijdens mijn vakantie getroffen door een hartinfarct. Als je dan, door de taalbarrière en een bezoekverbod, bijna geheel geïsoleerd bent van de buitenwereld en binnen één week 25 kaarten uit Spaarndam ontvangt, ben je er trots op Spaarndammer te zijn. Ik wil langs deze weg iedereen hartelijk bedanken voor de spontane en hartverwarmende reacties.

Jan in 't Veld.

Door een misverstand is het onderstaande dankwoord van dokter Weijerman niet in het vorige Dorpsorgaan opgenomen. Daarom alsnog...

Spaarndammers bedankt!

Nadat ik 25 jaar in uw midden heb doorgebracht en ik daarom dacht dat ik u wel kende heeft u mij toch verrast. Bij mijn jubileum heb ik zoveel reacties ontvangen dat ik weer een nieuwe kijk op deze gemeenschap heb gekregen. Allen die ons schriftelijk, mondeling, met bloemen of andere geschenken hebben verrast willen wij nogmaals van harte bedanken. Ik was al niet van plan om op te houden, maar nu doe ik het zeker niet. Samen gaan wij door naar de volgende eeuw, naar ik aanneem in dezelfde harmonie als tot nu toe.

H. Weijerman

Dorpsagenda

ma	4 – 10	Bridgedrive	Dorpscentrum 16.00 uur
di	8 – 10	Plattelandsvrouwen	Dorpscentrum 20.00 uur
ma	14 – 10	Jaarvergadering Rabobank	Dorpscentrum 20.00 uur
	21 – 10	t/m 29 – 10 Verkiezingen Dorpsraad	
di	29 – 10	Openbare vergadering Dorpsraad	Dorpscentrum 20.00 uur
di	12 – 11	Plattelandsvrouwen	Dorpscentrum 20.00 uur
za	16 – 11 en 17 – 11	Toneeluitvoering De Spaerne Ghesellen	Dorpscentrum 20.00 uur
za	23 – 11	Sint Nicolaas intocht	Westkolk 14.00 uur
di	17 – 12	Kerstmiddag Bejaarden	Dorpscentrum 14.00 uur
vr	20 – 12	Kerstsamenzang	N-H Kerk 20.00 uur
	2 – 1 en 3 – 1	Jeugdvoetbal toernooi F.C. Spaarnwoude	Dorpscentrum

Oud papier ophalen door Don Bosco, iedere eerste zaterdag v.d. maand:
5 oktober, 2 november en 7 december.

DRUKKERIJ **EXCELSIOR** HAARLEMBV

A. HOFMANWEG 42
2031 BL HAARLEM
TELEFOON 023 - 531 92 01